

Tevékenységi engedély korlátosságának értelmezése

A Társaság állásfoglalás iránti kérelmet nyújtott be a Felügyelethez a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 3. § (1) bekezdésében meghatározott egyes pénzügyi szolgáltatási tevékenységek értelmezésének vonatkozásában.

I. TÉNYÁLLÁS

A Társaság lejárt követelések üzletszerű megvásárlásával, érvényesítésével és behajtásával foglalkozik. A Felügyelet az érintett főtevékenység végzésére vonatkozó engedélyét 1592/1998. számú határozatával „*a Hpt. 3.§ (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott pénzkölcsön nyújtása faktoring üzletági korlátozással*” szövegezéssel adta meg.

A követelések behajtása során a kötelezettek a tartozás rendezését gyakran csak részletekben történő teljesítéssel tudják vállalni, mellyel azonban elkerülhető a kötelezettre nézve is hátrányosabb és egyben költségesebb jogi eljárás megindítása, illetőleg a jogi eljárás alatt kötött megállapodások esetében az egyéb hátrányos jogkövetkezmény (pl. lakóingatlan elvesztése). Ezért a Társaság már korábban is kötött részletfizetési megállapodásokat, eddig azonban általában maximum öt éves futamidőre.

A jelenlegi gazdasági helyzet, az adósok pozíciójának jelentős romlása azonban azt eredményezte, hogy az adósok jelenleg már nem tudnak akkora összegű havi részletteljesítéseket vállalni, amely a fennálló tartozásuk öt év alatti rendezését eredményezné.

Ezért a Társaságnak szándékában áll adósságrendezési politikáját akként módosítani, amely lehetőséget biztosít a fennálló tartozás hosszabb (akár húsz éves) futamidő alatti részletekben történő teljesítésére, elsősorban a lakossági fedezetes (korábbi lakáshitel-szerződésekből eredő) követelések tekintetében.

II. A JOGKÉRDÉS

Az adósságrendezési politika fentiek szerinti módosításával kapcsolatban kérdésként merült fel, hogy a már esedékes (lejárt) tartozás megvásárlását követően, annak rendezése érdekében az adóssal kötött hosszú (esetenként az eredeti hitelszerződés megszűnés előtti futamidejét elérő, vagy akár meghaladó mértékű) futamidejű részletfizetési megállapodás megkötése nem jelenti-e olyan pénzkölcsön nyújtási tevékenység folytatását, amelyre a Társaságnak külön engedélyt kellene kérnie a Felügyelettől.

További kérdésként merül fel, hogy a 1592/1998. számú határozattal megadott működési engedély teljes mértékben megfeleltethető-e a Hpt. 2. számú mellékletének I/10.2. b) pontja szerinti tevékenység végzésére vonatkozó engedélynek, ennek értelmében egyaránt értelmezhető-e lejárt és nem lejárt követeléseknek a megvásárlására is.

III. A TÁRSASÁG ÁLLÁSPONTJA

A Társaság álláspontja szerint a Társaság részére megadott alapítási és működési engedély fent idézett megfogalmazása a Hpt. 2. számú mellékletének I/10.2. b.) pontja szerinti pénzkölcsön nyújtási tevékenység engedélyezésének tekinthető, vagyis: „követeléseknek – az adós kockázatának átvállalásával vagy anélkül történő – megvásárlása, megelőlegezése

(ideértve a faktoringet és a forfetírozást is), valamint leszámítolása, függetlenül attól, hogy a követelés esedékességének nyilvántartását és a kintlévőségek beszedését ki végzi".

A Hpt. 2. számú mellékletének I/10.2. a.) pontja ugyanakkor pénzkölcsön nyújtásnak tekinti a következő tevékenységet is: „a hitelező és az adós között létesített hitel-, illetőleg kölcsönszerződés alapján a pénzösszeg rendelkezésre bocsátása, amelyet az adós a szerződésben megállapított időpontban – kamat ellenében vagy anélkül – köteles visszafizetni". A Társaság álláspontja szerint a részükre kiadott engedély a pénzkölcsön nyújtásnak erre az utóbbi formájára nem alkalmazható, vagyis a Társaság ennek végzésére nem rendelkezik engedéllyel.

A Társaság álláspontja szerint azonban a megszűnt hitel vagy kölcsönszerződésből eredő már teljes mértékben esedékes tartozásnak a részletekben történő teljesítésére vonatkozó részletfizetési megállapodás megkötése nem tekinthető a fentiek szerinti pénzkölcsön nyújtásnak (függetlenül attól a körülménytől, hogy az milyen időtartamra jön létre), figyelemmel a következő indokokra:

- a felek között nem hitel- illetőleg kölcsönszerződés megkötésére kerül sor, hanem egy olyan kétoldalú megállapodásra, amelynek értelmében a követelés kötelezettje vállalja a lejárt tartozásra havonta meghatározott összegű részletek befizetését, a követelés jogosultja pedig vállalja, hogy amennyiben ezek a részletek határidőre befizetésre kerülnek, úgy a követelés érvényesítése érdekében jogi eljárást vagy egyéb követelésbehajtási eszközt nem vesz igénybe (jogi szempontból inkább a követelés jogosultjának a nyilatkozata bír jelentőséggel, mivel a kötelezett egyébként is köteles lenne a teljes tartozás megfizetésére, a megállapodás fő célja részére egy kedvezmény biztosítása);
- pénzösszeg rendelkezésre bocsátására nem kerül sor, hanem csak halasztás engedélyezésére egy esedékes pénzösszeg visszafizetése tekintetében, kamat megállapítására nem a részletfizetést engedélyező szerződésben kerül sor, hanem a tartozásra irányadó korábbi szerződés szerint kerül sor a kamat felszámítására (vagy legfeljebb ebből a kamatmértékből történik elengedés).

A fenti konstrukcióval a Társaság célja elsősorban az, hogy a hosszabb lejáratú kedvezmények biztosításával az adósok számára kedvezőbb visszafizetési lehetőségeket biztosítson, és így a lehető legtöbb esetben elkerülje a jogi eljárások hátrányos következményeinek alkalmazását, ilyen módon segítse az egyébként is rossz helyzetben levő adósok pozícióját.

IV. A FELÜGYELET ÁLLÁSPONTJA

A Hpt. 2. számú melléklete I. pontjának 10. pontja tartalmazza a hitel és pénzkölcsön nyújtása pénzügyi szolgáltatási tevékenység definícióját. E definíció 10.1. pontja tartalmazza a hitelnyújtás, a 10.2.a) pontja a pénzkölcsön nyújtás meghatározását, a 10.2.b) pont pedig azt a tevékenységet, amelynek végzésére a Társaság a Felügyelettől engedélyt kapott.

Arra, hogy egy adott pénzügyi szolgáltatási tevékenység végzésére egy adott pénzügyi intézmény csak üzletági, vagy termékkorlátozással kapjon engedélyt, a Hpt. 140. §-a ad lehetőséget, amely szerint a Felügyelet a Hpt. 3. §-ában és a 14-16. §-aiban meghatározott engedélyt határozott időre, feltételhez kötötten, valamint korlátozott tevékenységi körrel, területi korlátozással, a pénzügyi szolgáltatási tevékenységen belül pedig üzletági vagy termékkorlátozással is megadhatja.

Amennyiben az engedély üzletági, vagy termékkorlátozással került kibocsátásra, úgy az érintett pénzügyi intézmény (jelen esetben a Társaság) csak az engedélyben meghatározott korlátozott körben végezheti a részére engedélyezett pénzügyi szolgáltatási tevékenységet.

Jelen esetben az volt az eldöntendő kérdés, hogy a Társaság részére 1998-ban kiadott, korlátos tevékenységi engedély kereteibe tartozhat-e a Társaság által fentebb vázolt futamidőhosszabbítás, vagy szükség van a tevékenységi engedély felügyeleti engedéllyel történő kibővítésére.

A Felügyelet álláspontja szerint önmagában az, hogy a megvásárolt lejárt követelés vonatkozásában a Társaság meghosszabbítja a kötelezett teljesítésére rendelkezésre álló futamidőt, nem minősíthető olyan ténynek, amely azt eredményezné, hogy a Társaságnak engedélyt kellene kérni a Hpt. I./10.1. és/vagy 10.2.a) pontjában meghatározott hitel és pénzkölcsön nyújtása tevékenység végzésére. A követelés megvásárlása következtében a Társaság lép a jogosult pozíciójába, így új jogosultként lehetősége van arra, hogy amennyiben szükségesnek és az ügyfél (kötelezett) szempontjából kedvezőnek ítéli, meghosszabbíthatja a kötelezett rendelkezésére álló határidőt, amelyen belül a kötelezett köteles az eredeti tartozását megfizetni.

Amennyiben ugyanis csak a futamidő meghosszabbítása történik meg, úgy a Társaság nem tesz eleget a Hpt. I./10.1. és 10.2.a) pontjában meghatározott definíciók lényegi elemeinek, vagyis nem tart az ügyfél (kötelezett) részére hitelkeretet rendelkezésre és ennek alapján nem vállal kötelezettséget kölcsönszerződés megkötésére, továbbá pénzügyi intézmény sem bocsát az ügyfél (kötelezett) rendelkezésére.

A fenti II. Jogkérdés című pontban felvetett másik kérdés vonatkozásában szíves tájékoztatására közlöm, hogy a Felügyelet engedélyezési szempontból nem tesz különbséget a lejárt és le nem járt követelések megvásárlására irányuló tevékenység között. E vonatkozásban ugyanis a jogalkotó sem tett különbséget a Hpt. 2. számú melléklet 10.2 pontjában foglalt definíció szövegezésében. Ebből következően az a pénzügyi intézmény, amely engedéllyel rendelkezik a Hpt. 10.2.b) pontjában meghatározott tevékenység végzésére, az jogosult lejárt és le nem járt követelések megvásárlására egyaránt.